

PROPRIETAR—DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foale bisericăscă — Apare în fiecare Sâmbătă

Momente

Ieslea Betleemului este un început de lume. Zâmbetul Copilului divin tâlcuește rostul și deviza vieții omenești, căreia îi deschide perspectiva imensă a îndumnezeirii. Iar cântarea de leagăn a corurilor îngerești formulează în divină concisiune însăși rădăcina metafizică a existenței și arată drumul mântuitor a toată zidirea: „Mărire lui Dumnezeu — și pace pe pământ!” Iată rostul și cărarea creațiunii: „Toată zidirea să laude pe Domnul”. Și omul. Mai ales el. Așa va avea pace și fericire multă. Numai așa. Fiindcă Dumnezeu e centrul creațiunii. El asigură echilibrul universal. Din el coboară și la noi pacea și liniștea. De aceea, adevărații cinstitori ai lui Dumnezeu aduc binecuvântare și pace, chiar și dacă n-au nici un amestec în frământarea publică; și invers, cei ce caută cu sinceritate pacea în dreptate, sunt fii ai lui Dumnezeu, chiar și dacă la aparență stau departe de El.

Pe preț de dureri și de chinuitoare nesigura nță, lumea verifică acest paradox divin. Caută cu înfrigurare pacea și, în locul ei, se arată fantoma de sânge a războiului. Fiindcă nu căutăm pacea lui Dumnezeu și dreptatea lui. Avem rețetele și metode proprii, în care nu este nimic divin. Avem și cioplăm mereu o adevărată tehnică a fabricării păcii. Dar „pacea tehnică” e un nor fără de apă. Incheem acorduri și acceptăm arbitraje. Dar acordul nu e pace; ci renunțări, și umiliri, și scrișniri de dinți în fața teroarei și a neputinții. În el dospește ura și sfâșierea de mâine. „Non est pax impiis”, zice Domnul. Fără Dumnezeu nu este pace! — Înțelegeți aceste neamuri ale pământului, măcar acum, în seara Crăciunului. Preamăriți pe Dumnezeu și o veți avea pacea!

Iată, în fața tuturor, pilda strălucitoare a Bisericii. Ea preamărește cu adevărat pe Domnul. În schimb, Domnul este tăria ei și scutul ei în mijlocul furtunii. În aceste zile de urgie universală chiar, cu preț de prigoane și prin sânge de martiri, Biserica se întărește. Credința se adâncește. Scaunul lui Petru, nădejde a neamurilor, sporește în prestigiu. Am înțeles și noi, Românii, acest lucru; noua ambasadă a noastră la Vatican e o dovadă conștientă. — Și iată pilda Sionului nostru românesc unit cu Roma. Luptăm și noi cu rele și cu greutăți multe. Dar suferința și lupta ne întărește. Biruim și ne întărim chiar și în acel hărțuit colț de țară și ostrov de credință catolică care e Maramureșul. Pastorală de Crăciun a Prsf. Alexandru dela Baia-Mare arată luminat că și acolo, în chip vizibil: „cu noi este Dumnezeu”!

Pacea lui Hristos

Gânduri ale unui închinător a Celui intrupat din Fecioara Maria

(+) Vedenie minunată a avut odinioară luminatul proroc al Iudeii: Prunc s'a născut nouă, fiul, și s'a dat nouă... și se cheamă numele lui inger de mare sfat, sfetnic minunat, Dumnezeu tare, biruitor, *Domn păcii*, părinte veacului ce va să fie. (Is. 9, 6). Astăzi ochii întregii lumi creștine caută smeriți și plini de iubire spre Vișlaimul de acum aproape două mii de ani, căci Cel vestit de proroci s'a născut cu adevărat, dovedindu-se prin veacuri a fi aievea Dumnezeu tare, biruitor, și Domn păcii. Glasuri de colindători și tropare inspirate preamăresc taina mare a Noptii Sfinte cu venirea pe lume a Doritului tuturor neamurilor și cu solia îngerească ce a sunat în acea noapte: Pe pământ pace și între oameni bună voire.

Pacea lui Hristos e mai mult decât și-ar fi putut închipui minte de muritor și ar fi visat îndrăsneală de păcătos: e deplina împăcare a celui covârșit de fărădelegi, cu Dumnezeu milii în taina pocăinței. Ceriul închis pentru netrebnicii urmași ai lui Adam și ai Evei se deschide, revărsându-și harurile și făcând sălaş Treimei celei preasfinte în inimi ce fuseseră adăpost celui Viclean, până la cuvântul dumnezeesc: Iartă-ți-se ție pacatele! și până la deprinderea puterii dată de Fiul Omului și aleșilor săi de totdeauna de a deslega și lega pacatele. Și cine este în stare să cuprindă cu mintea numărul fără de număr al celor ce și-au aflat pace sufletelor pe calea pocăinței creștine, ferind totodată și pe nenumărați alții de tulburarea ce o provoacă, oarecum fatal, și în jur de ei, cei ce sunt pe picior de războiu cu Dumnezeu și cu legile lui?

Opera aceasta de împăciuitoare a conștiințelor și-o începe, de altfel, Mântuitorul, încă din clipita nașterii. Iosif și Maria, la vederea lui, uită supărătoarea neînțelegere a vișlaimitenilor; păstorii pleacă dela peșteră mângăiați și împăcați cu aspra-le soarte; craii dela Răsărit duc, de lângă leagănul din Vișlaim, negrăită lumină lină în suflete, iar bătrânul Simeon abia-l avea în brațele sale că se și liniștește dorul vechiu ce-i sbuciumase inima. Singura dorință ce i-se mai furișază după aceasta pe limbă e aceea de a fi, deacum, slobozit din legăturile trupului, ca să poată trece, pe veci, în pacea întrezărită la vederea Pruncului Sfânt.

Mare binecuvântare a Celui de sus pacea sufletului creștin! Ea liniștește bietul muritor chinuit de teama că nu va avea fericirea să vadă pe Hristos; ea toarnă curaj în cel copleșit de perspectivele primejdiilor mari, mai

departate și mai apropiate, făcându-l în stare să privească senin în față chiar și moartea; ea îl umple de o veselie calmă, întremătoare și plină de lumină, asemenea căreia lumea nu cunoaște alta; ea întărește nădejdele de mai binele ce o să vie și tot ea e scut și apărare împotriva răutăților de tot felul; mai ales în strimtorarea ceasurilor din urmă (Euthymius) — Pentru acestea, și pentru multe alte daruri ale păcii lui Hristos întru împărăția sa încă aici pe pământ, nici o mulțumită nu-i prea mult.

În schimb ne rămâne o datorință mare: cu ajutorul harului să ne procurăm în primul rând nouă, și apoi și altora, pacea sufletului și a inimii, pe cât numai se poate. Cu graiul și cu fapta: rugându-ne și sfătuind și pe alții să se roage; spovedindu-ne și (dacă suntem preoți) spovedind; făcând lectură spirituală și ajutând și pe alții să poată face; iertând, ca să fim și noi iertați; miluind, ca să fim miluiți; purcezând întru toate după imboldurile iubirii creștine. Așa cum se cade unor mădule a lui Hristos Domnul păcii care a trecut prin lume făcând bine și al cărui cuvânt de binețe a fost acel: Pace vouă! pe care nu l-a mai uitat cine l-a auzit odată din gura lui. Și nici că se poate să rămânem altfel în dragostea lui, decât ca oameni ai păcii și făcători de pace.

Toate acestea însă nu înseamnă că creștin ar fi una cu utopist. Pace cu diavolul nu se poate încheia. Și nici cu circacii lui cari, drept preț al „păcii” așa cum o înțeleg ei, ne-ar cere ciuntirea, ori chiar jertfirea adevărului și a moralei integrale evanghelice. Cu fariseii nici Hristos n'a putut trăi în pace. Și cu urmașii acestora, în orice ipostază s'ar arăta, bună înțelegere nu se poate avea, vrajba și vrășmășia fiindu-le oarecum organice.

Asta în ce privește pacea dintre individ și individ. Cătu-i pentru pacea netulburată între neamuri — nu intrăm aci în amănunte de cauze — puținii vor fi cari să nu-și însușiască observația sceptică a lui Leibnitz la vorba de străduințele abatelui St. Pierre de a organiza pacea veșnică: „Pax perpetua” e bună de epitaf în vre-un cimitir, pentru că morții nu se mai bat. Dar cei vii sunt de altă croială... Cu toate acestea plaga războaielor poate fi redusă. Și în acest sens, pentru pacea a toată lumea, iarăși și iarăși cu pace Domnului să ne rugăm, mai ales de nașterea lui Hristos, Domnul păcii pentru carea Dânsul atât de mult a făcut, face, și va continua să facă în veci de veci.

Cuvinte arhieresti

I.

I. P. S. pâr. MITROPOLIT ALEXANDRU îndeamnă la urmarea virtuților Pruncușorului Isus

La anul 5199 după zidirea lumii, când Domnul, la început, zidi cerul și pământul, 2947 dela potop, 2015 dela nașterea lui Avram, 1510 dela Moise și ieșirea fiilor lui Israil din Egipt, 1032 dela ungerea lui David de rege, în săptămâna a 65-a după profeția lui Daniil, în olimpiada a 194-a, în anul 752 după zidirea Romei și în al 42-lea al stăpânirii Cezarului Octavian August, când stăpâna pace în toată lumea, în vrâsta a 6-a a lumii, zămislitu-s'a Isus Hristos, Dumnezeu veșnic, Fiul veșnicului Părinte, atunci când El voia, prin venirea sa, să sfințească lumea, din Spiritul Sfânt, și s'a născut, la 9 luni după zămislire, în Viflaimul Iudeii, din Maria Fecioară. Este așadar astăzi, ziua nașterii după trup a Domnului nostru Isus Hristos. — Cu aceste cuvinte se pomeneste în martirologiul roman nașterea de astăzi, mângâitoare și plină de dar, a Domnului Isus Hristos. Ce vestire solemnă, așa cum se potrivește marelui praznic...

[.] Se întreabă Sf. Bernard: „Credem oare, că a fost întâmplător, să se nască în vreme de iarnă rigidă și noaptea, celce este stăpânul iernii și a verii, a zilei și a nopții? Alți copii mici nu-și aleg timpul. Hristos însă, deși era om, a fost totuși, la început, la Dumnezeu și a fost un Dumnezeu înțelept și puternic, tot așa cum este acuma. El, ca unul născut Fiul al Tatălui, care ar fi putut alege o vreme a nașterii sale, cum ar fi vrut, a ales una, care este mai grea, mai ales pentru un copil mic, pentru un copil al unei mame sărmane, care deabia avea câteva scutece, ca să-L învelească. A ales în toate ceeace este greu pentru trup”.

„Celce vrea să fie iubit din parte-ne”, zice sf. Petru Crizologul, „a voit să se nască în acest chip și nu altminterlea”. Al doilea: „Hristos Domnul a voit să ne arete, îndată în nașterea sa, calea spre cer și să ne învețe

prin pilda sa, ceeace mai târziu a învățat prin cuvinte”.

Iar sf. Bernard spune iarăși: „Strigă deja prin faptă, ceeace mai târziu va învăța prin cuvinte”. Da, nu numai El, ci și grajdul, ieslea, scutecele, ne strigă și ne arată drumul, pe care trebuie să-l urmăm, dacă voim să avem vreun folos din venirea și nașterea, din suferințele și moartea Mântuitorului nostru. Pofta neînfrânată după bogățiile, onorurile și desfătărilor nepermise ale lumii acesteia, cum spune sf. Ioan: pofta trupului, pofta ochilor și trufia vieții, sunt izvoarele principale ale tuturor viciilor și cauzele principale, pentru cari atâția oameni își pierd ceriul, și sunt precipitați în abisurile iadului. Nou născutul Mântuitor ne învață, prin sărăcia-i extremă, prin smerenia cea mai adâncă și acceptarea voluntară a atâtor greutăți de loc și timp, cum putem învinge această triplă poftă, cum putem astupa izvoarele cele mai periculoase ale tuturor viciilor și cum să ne nizuim stăruiitor, dacă luăm lucrurile serioș, spre a deveni fericiți, să disprețuim ceeace e trecător, sau cel peșin să nu ne alipim inima de ele, trăind în cuvenită smerente față de Dumnezeu și de aproapele și menșinându-ne în curățenia, pe care o comportă starea noastră, prin mortificarea continuă.

Iubiți Fii, Să-l iubim pe acest Pruncușor și să ne nizuim a-i fi asemenea. Aici se verifică doară, ceeace va spune mai târziu acest copilăș: „Dacă nu vă veți întoarce și nu veți deveni ca și copilășii aceștia, nu veți intra întru împărăția cerurilor” (Mateiu 18, 3). — *Nașterea lui Hristos să ne fie spre folos.*

II.

Preasf. VALERIU al Grăzii stăruie asupra chemărilor la preoție și călugărie

Oamenii de azi, cari de multe ori trăiesc în mai mari depărtări de Hristos ca cei trei crai dela răsărit, și cei mai mulți trăiesc în mai mare întunecare sufletescă ca întunecatul în care se aflau păstorii, încă au mare trebuință

ca să fie conduși la Hristos. Toți acela, atât de mulți, cari încă nu au auzit de Hristos, sau dacă au auzit de El, încă nu-l cunosc și au trebuință de multe și multe stele luminoase, cari să-i scoată din întunecare și să-i conducă la lumina lui Hristos. Toți acela, atât de mulți, cari trăiesc în păcate și în fărădelegi, au trebuință de multe glasuri puternice de ingeri, cari să-i trezească din somnul adânc al păcatului. În vremile noastre mai ales, când puterile întunecului, par'că cu mai multă furie, se luptă în contra credinței și moralei creștine, avem trebuință de multe și luminoase stele și de puternice glasuri ingerești, cari pe toți să-i apropie și să-i conducă la Hristos, care atât de părăsit este. Avem trebuință de Preoți sfinți și avem trebuință de călugări și călugărițe cu suflet înflăcărat de dragostea lui Hristos, cari să se jertfească pe sine pentru Hristos și pentru împărăția Lui. Avem trebuință de apostoli sfinți, cari prin rugăciunile lor și prin faptele lor luminoase, izvorite din cea mai curată dragoste față de Dumnezeu și de aproapele, să aprindă în sufletele tuturor lumina cea neapasă a credinței și să aprindă în sufletele tuturor focul acela sfânt pe care Hristos l-a adus din cer și nu vrea altceva decât să se aprindă și să ardă pe pământ: focul dragostei.

În Testamentul vechiu Dumnezeu a poruncit, ca fiecare întâu născut să fie sfințit și închinat Domnului. În Testamentul nou Hristos, al căruia seceriș totdeauna este bogat și cu lucrători pușini, spre a duce la îndeplinire mântuirea tuturor, are trebuință de mulți colaboratori sfinți: preoți, călugări și călugărițe. În țările din apus pentru o familie de buni creștini cea mai mare cinste este, ca cel puțin 1—2 din fiii și ficele lor să devină preoți, ori călugărițe și nu sunt rare familiile din cari toți copiii să între în slujba Domnului. Aceasta e cea mai mare fericire pentru familia respectivă, căci însuș Hristos a zis, că: „adevărat zic vouă, că nimeni nu este, care și-a lăsat casa sa, sau părinții, sau muierea, sau fiii pentru împărăția lui Dumnezeu și să nu ia mai mult în vremea aceasta, și în veacul cel viitor viața de veci”. (Luca 18, 29—30). — În-

luj / Central University Library

□ □ Foia „Unirii” □ □

Speranța

— Reflexii ale unui muritor ca oricare altul —

În lumea vitezei spre transcendent, Speranța joacă un rol hotărîtor. Și între virtuți este socotită între celea mai de seamă. Ea este o condiție; ea presupune în cel ce-o practică violciune și o acomodare continuă pentru reușită în vederea celor ce se așteaptă să fie. Speranța este un sentiment de siguranță.

Speranța am putea spune, când o avem, că este o predispoziție de a fi așa cum se cere în locul unde suntem așteptați. Este un fel de muncă de înălțare spre cea mai înaltă perfecțiune posibilă nouă. Speranța este o abilitate, este o înaintepregătire, este așa cum în viață un tânăr își aranjează cravata înainte de a intra în casa unui prieten, ca să arate mai bine, să apară mai drăguț, adică: *Speranța este o forță convergentă, vie, de a ne acomoda, spre situații schimbate, mai bune ca cele din trecut.* Dacă avem în suflet contrarul acestui sentiment, când ne așteptăm la împrejurări de viață mai rele ca cele în cari trăim, atunci avem frica. Conștiința că suntem pe placul sau suntem în disgrația Acelei persoane pentru care suntem creați, ne produce aceea continuă oscilație, între speranță și frică.

Speranța este o forță dinamică internă, este cea mai frumoasă calitate a unui suflet, este aripa sufletului. Când Sufletul este pătruns de o Speranță puternică atunci el sfledește cu ușurință norii negrii, cari ascund Transcendentalul.

Speranța este comoara cea mai de seamă a Sufletului împăcat cu Dumnezeu. — Nașterea lui Hristos e chezașia dumnezeiască a tuturor nădejzilor ce zimbesc mângâietoare și încurajatoare sufletului creștinesc.

M. Maramureșanu.

Două legende

Legenda despre o papisă și legenda analogă despre o femeie patriarh al Constantinopolei de Dr. Ioan Stanciu

Ori cât de amuzante ar fi legendele în lecțiile de religie propuse de P. C. Sa Părintele Ghia-Craiova, ele n'ar trebui să fie prezentate elevilor ca fapte istorice, ci numai ca legende. Un elev al P. C. Sale P. Ghia-Craiova a venit la mine și m'a întrebat despre papisa Ioana. De aceea e bine să știe și profesorul și elevul și legenda analogă, căci un analog trage pe celalalt, știința se mărește și atenția elevilor la fel.

I. Legenda papisei Ioana

Legenda papisei Ioana este un ansamblu de contradicții. Referitor la nașterea ei, unii spun că s'a născut în Germania (în Mainz ori

Ingelmein), alții spun că s'a născut în Anglia. Referitor la nume, unii o numesc Agneta, alții Gilberta. Indrăgostită de un călugăr din Fulda (alții zic de un laic anonim peșitor) se îmbracă în haine de bărbat, merge cu el la Paris, unde ia doctoratul, apoi studiază la Atena, apoi merge la Roma, unde se face renumită și e aleasă papă. Referitor la numele papal, unii zic că s'a numit Ioan VIII Eglezul, alții Ioan XX, alții Ioan XXI. Papa Ioan VIII a domnit între 872—882, Papa Ioan XX a fost antipapă în 1044 (Papă fiind Benedict IX, 1032—1044, Silvestru III, 1045, Gregoriu VI 1045—1046), Papa Ioan XXI a domnit între 1276—1277. — Referitor la anul de domnie, unii îi dau 2^{1/2}, alții 19. — Jean de Mailly † 1250, zice că era la 1089, Ștefan de Bourbon † 1260, zice că era la 1100, Martin de Troppau † 1278, zice că era la 855 între Leon IV și Benedict III.

Însă nu poate fi la 1089, căci atunci Papă era Victor III, 1086—1087 și Urban II, 1088—1099. — Nu putea fi la 1100, căci atunci Papă era Pascal II, 1099—1118. Nu putea fi la 855, pentru următoarele motive:

1. În toate cataloagele papale, după Leon IV e pus Benedict III.

2. Papa Benedict III în 7 Oct. 855 a publicat un decret pentru abația Corbia. Deci Papă era înainte de acea dată. Iar Papa Leon IV a murit la 17 Iulie 855.

3. O monedă romand poartă chipul Papai Benedict III și a împăratului Lothar I, care a

tăul seminar al adevăratelor vocațiuni e căminul familiar și ele sunt cea mai frumoasă răsplătă pentru o viață familiară într'adevăr creștinească. Dacă la noi sunt așa de rare vocațiunile adevărate, e semnul că în vetrele familiare s'a stins, sau nu arde cu flacăra focul dragostei lui Dumnezeu. Vocațiunile adevărate răsar numai în familii creștine, evlavioase, unde sunt cultivate virtuțile și unde e practică morala lui Hristos. Vocațiunile alese sunt răsplata rugăciunilor fierbinți înălțate la cer de către părinți și de către creștini, cari trebuie să ceară dela Domnul preoți sfinți, în ale căror suflete să fie pururea aprinsă râvna pentru mântuirea sufletelor.

III.

Calea păcii lui Hristos ni-o arată Prsf. IULIU al Clujului și Gherlei

... Insetăm din tot sufletul pace pe pământ. Și nu este pace, pentru că oamenii nu plinesc voia lui Dumnezeu, nu țin poruncile. „Dacă vrei să intri la viață, zice Domnul, ține poruncile“. Cari porunci? Poruncile pe cari le cunoașteți din pruncie. Porunca lui Dumnezeu este viața veșnică. Plinirea poruncii lui Dumnezeu, este pace cu Dumnezeu și pace cu oamenii. Fă binele și Te ferește de rău, iată omul întreg. Aceasta-i pacea sufletului tău.

Prin trufașă călcare de porunci și neascultare a intrat păcatul în lume și prin păcat moartea. Iară prin plinire de poruncă și ascultare: împăcarea și viața.

Astfel vedem pe Domnul intrând în lume plinind cuvântul Scripturii: în capul cărții scrise despre mine: „Doamne să fac voia Ta“. S'a făcut ascultător dela Ieslea din Viflaim și până la Cruce pentru viața lumii, pentru viața noastră a fiecăruia.

Ne-a deschis calea vieții prin ascultare. Pe această cale ne îmbie Domnul pacea Sa, pe care lumea nu o poate da.

Sufletul lumii este frământat de neascultare și nesupunere. Neliniștea este rodul neascultării poruncilor lui Dumnezeu. „Toți zic pace, pace și nu este pace celor fărădelege“ spune Scriptura. Este adevărat, n'au pace cei

fărădelege și nu dau pace nici altora. Fii neascultării sunt de osândă pentru sine și pentru alții.

Sufletul lui Dumnezeu este iubire în plinirea voinii lui Dumnezeu. Rodul dumnezeesc este pacea lui Hristos.

Pacea lui Hristos în împărăția Hristos. Împărăția lui Hristos sunt sufletele noastre. Împărăția lui Dumnezeu este în voi. În fiește care credincios împăcat cu Dumnezeu prin plinirea voinții Sale sfinte.

Împărăția lui Dumnezeu care, cum zice sf. Apostol Pavel, nu este mâncare și beaurăci: „dreptate, pace și bucurie în Spiritul Sfânt“. (Rom. XIV. 17).

Dreptate și pace față de Dumnezeu și față de oameni. Tot plinirea poruncilor. Iar din această ascultare bucuria în Spiritul Sfânt. Bucuria păcii pentru dreptatea faptelor noastre. Fericirea fiilor lui Dumnezeu în Hristos Isus Domnul nostru.

În fața Ieslei, în care bine a voit Domnul a se așeza pentru mântuirea noastră, să luăm hotărâre sfântă de a așeza viața noastră în lumina plinirii poruncilor lui Dumnezeu și de a înnoi întru noi inimă curată și suflet drept. Împărătească întru noi împărăția lui Dumnezeu, dreptatea lui și pacea lui, pentru a ne putea bucura cu bucuria fiilor lui Dumnezeu prin Hristos Isus Domnul nostru. Stăpânească Domnul în familiile noastre. Ocrotească Domnul pruncii voștri, tineretul vostru în sănătate sufletească și trupească, să fie ei aluat curat și neprihănit pentru a dospii întreagă frământătura neamului pentru o nouă viață, luminată cu lumina lui Hristos și puternică în viața Lui.

Cu acest suflet creștinesc sănătos, așezat în plinirea poruncilor lui Dumnezeu, cu viață familiară curată și neprihănită, cu pruncii pe cari i-a dat Dumnezeu, cu binecuvântarea lui a străbătut neamul nostru cărarea grea a veacurilor crescând în putere de viață și biruind toate greutățile.

Numai acest suflet sănătos va fi în stare să clădească viitor înălțat pentru un neam iubitor de Dumnezeu și plinitor al legilor Sale de viață dătătoare...

IV.

„Cu noi este Dumnezeu“ — vestește Prsf. ALEXANDRU al Maramureșului

„Cu noi este Dumnezeu“ o poate spune apoi — în anumit chip — cu și mai deplină îndreptățire decât singuraticii credincioși, însași biserica Domnului, întemeiată, cum știm, pe stânca lui Petru, întâiul episcop al Romei, verhovnicul sf. apostoli și locșitorul lui Hristos pe pământ. De peste 19 veacuri această biserică își îndeplinește în lume menirea dumnezească ce i-s'a dat și cu toate prigoanele și vrășmășiile, cari i-s'au împotrivit, după vremuri, ea crește și se întărește într'una, aducând și pe cei mai aprigi dușmani ai ei la recunoașterea, că vorba spusă de Mântuitorul către sf. Petru, că „porțile iadului nu vor înfrânge-o“ (Mt. 16, 18) nu este o vorbă deșartă. Așezămintele ei pentru luminarea minții și întărirea voinței, pentru ușurarea nevoilor de tot felul, dar mai ales și întru toate cele pentru apropierea sufletelor de Dumnezeu și pentru înlăturarea vrășmășiilor dintre oameni, sporesc pe zi ce merge, împânzind, cu o adevărată rețea de lumină și căldură, lumea întreagă. Luptând cu o mână împotriva marilor greșeli ale vremii — cum este bolșevismul fără Dumnezeu, care mai stăpânește încă toată împărăția rusească și legea, nomită a sângelui, care a înebunit, parecă, pe frunțașii crucii încârligate din țara nemțească — biserica construiește cu cealaltă mână cetățile de neinvins ale credinței, străjuite de inimi, înflăcărate de focul aprins în zi de sf. Rusalii. Și pornind din aceste cetăți își iau, pe rând, locul de strălucită mărire cerească ceice, învredniciți fiind de Dumnezeu la aceasta, au ajuns să fie trecuți în ceata glorioasă a sfinților.

Cât privește, în sfârșit, biserica noastră română unită cu Roma și în deosebi Vlădicia noastră a Maramureșului, n'avem nici noi cuvânt să ne plângem. Membri și noi ai bisericii Domnului, am avut și noi necazuri și greutăți, dar Dumnezeu nu ne-a părăsit. Cunoașteți și voi, dragilor mei, momelile feliurite care vi se fac pe acolo, dar Noi de aici le cunoaștem pe toate și știm deamăruntul cu ce mijloace neîn-

murit în 17 Sept. 855. Deci Papa Beuedict III era ales înainte de acea dată.

4. *Hincmar*, arhiepiscop în Reims, 845—882, în epistola 26 către Papa Nicolae I, 858—867, zice că trimisese o delegație la Papa Leon IV, care a auzit pe drum că Papa a murit, totuș delegația și-a continuat drumul și a aflat Papă pe Benedict III.

Iar că n'a existat absolut, se vede din următoarele:

1. Foție, Cerularie, Leon al Ohridei și ceilalți anti-unioniști n'au făcut nici o aluzie la papisa Ioana, care dacă ar fi fost, desigur ar fi constituit un punct de acuză.

2. *Cronicarii* din sec. 9, 10, 11, și 12 nu fac nici o mențiune despre aceasta.

3. *Prima mențiune* se face în sec. XIII, cu referire la sec. IX.

Referitor la moartea ei, unii o fac să moară în procesiune (între Coloseu și biserica sf. Clement, mergând dela sf. Petru la sf. Ioan în Lateran), alții o fac să moară în mănăstire, alții în închisoare. *Maerlant*, la sfârșitul sec. XIII, dubita despre papisa Ioana. Mai târziu legenda a fost luată ca fapt istoric și redată în formă de roman, de piesă de teatru. La Siena și la Roma i-s'a ridicat câte un bust.

Sf. *Antoniu de Firenze* † 1459, se întreabă dacă consacrarea papisei Ioana era validă, deoarece la preoție se cere sexul masculin. *Papa Piu II (Enea Silvio)*, 1468—1464, *Platina* † 1481, *Panvinio* † 1568, și *Baroniu* † 1607

au dovedit absurditatea legendei despre papisa Ioana. *Centurionii din Magdeburg* (apologetii luteranismului) susțineau adevărată existența papisei Ioana. Între protestanți, mai întâi *Blondel* † 1647 din Olanda, a combătut legenda papisei Ioana.

Originea legendei se explică ca o satiră la slăbiciunea Papii Ioan VIII față de Foție, sau la autocrația femeilor romane: Marozia senior și cele două fiice ale ei: Marozia junior și Teodora din sec. X, cari fiind în fruntea partidului politic din Roma, puneau și depuneau pe Papi prin intrigile lor, ori puneau Papi pe fiii și nepoșii lor, de ex:

Papa Ioan XI, 931—935 a fost fiul Maroziei senior,

Papa Ioan XII, 955—965 a fost nepotul Maroziei senior,

Papa Ioan XIII, 965—972, a fost fiul Maroziei junior.

II. Legenda femeii patriarh al Constantinopolei

Istoricul *Eusebiu Popovici*, de religie neunit, în Istoria bisericească universală, vol. II, București, 1926, la pag. 322—323, redă astfel această legendă: — „O legendă analogă despre scaunul patriarhiei de Constantinopole se află în o cronică italiană din an. 978. Legenda zice că în timpul cel mai apropiat de sinodul VII ecumenic (787) nepoata unui patriarh, îmbrăcată bătrânește și trăind la umchiul ei, după

recomandățiunea lui i-a succedat în scaun, ocupându-l 1½ ani până ce descoperindu-se scandalul, ea fu scoasă. În an. 1053 papa Leon IX scria lui Mihail Cerularie, patriarhul de Constantinopole, că toți cred că această legendă e adevărată, dar el din dragoste frățească nu crede. Se pare că și această legendă este o satiră despre ierarhii fără demnitate și bărbăție, cum au fost cei din Constantinopole, în prima fază a luptei pentru icoane“.

E posibil oare ca P. Ghia să nu cunoască această legendă analogă? Ori o cunoaște, ori nu o cunoaște. Dacă o cunoaște, de ce nu o spune și pe aceasta elevilor săi? Căci ar fi și ei cu mai multă atenție, și încă ar judeca și ei mai mult. Ar iubi și mai mult pe P. Ghia și i-ar respecta și poate n'ar fi necesară intervenția profesorului diriginte cu pedeapsa generală de două puncte. Iar dacă P. Ghia nu a cunoscut până acum această legendă analogă, poate fi de acum mai fericit, ceea ce sper să pot citi pe fața senină a Prea Cucerniciei Sale la o eventuală întâlnire.

Suflet de apostol

E mult de atunci. Era prin anii 1837 sau 1838. O casă așezată pe malul unui fluviu, locuită de un tată, o mamă și mai mulți copii... Cel mai mic, „Prăslea“, era cel mai neastâmpărat. Numai când tatăl sau mama spuneau seara

gădulte de legi și pe ce căi, puțin creștinești, se încearcă în timpul din urmă să ne ducă credincioșii la lăpădare de lege. Dar Dumnezeu nu ne lasă. În loc de a ni-se strica biserici și altare — cum ni-se vestise mai anul — am ajuns să le păstrăm, pe toate și să le împodobim mai frumos, ba chiar să ridicăm, în atâtea locuri, altele noi, dintre cari unele au fost și sfințite anul acesta, iar celelalte, mai multe, vor fi sfințite anul ce vine. În loc de a ni-se sparge parohiile, cum s'a încercat în atâtea părți, putem încresta, cu multă mângâiere, că abia este sat din care să nu ni-se fi arătat — și credința ne spune, că nime n'a căutat să Ne înșele —, că oamenii au sporit în credință și în alipirea de biserică și de așezămintele ei. Crește mereu și în toate părțile numărul celorce își dau numele Agru-lui și altor asociații religioase, iar reuniunile marlane se iau cu adevărat la întrecere cu cele mai bune tovarășii religioase de aiurea. Ce să mai spunem apoi de zecile de mil de cuminecări, făcute în locurile de sfânt pelegrinaj și cu prilejul atâtor misiuni populare, dacă nu, că, da: „Cu noi este Dumnezeu! Auziți — spunem și Noi cu cântarea bisericii — până la marginea pământului: Cu noi este Dumnezeu!”

V.

Prsi. IOAN al Lugojuului ne îndeamnă să primim pe Hristos în suflete

... Ingerii din ceriu știu ce se întâmplă astăzi în orașul Betlehem, căci la nașterea Domnului Isus se face împăcarea oamenilor cu Dumnezeu, se deschid larg pentru toți oamenii porțile ceriului, și se seamănă pe pământ cea mai scumpă sămânță: pacea între oamenii de bine. De aceea în noaptea de Crăciun răsună văzduhul de glasurile corurilor îngerești: „Mărire lui Dumnezeu întru cele de sus, și pe pământ pace între oameni bună învoire”. (Luca 2, 14). Oamenii nu vor mai avea de ce să se dușmănească de azi înainte, căci în ceriu este loc pentru toată lumea; iar bogățiile de acolo întrec cu mult toate averile și plăcerile din lumea

aceasta. Sunt așa de mari, încât așa ceva ochiu de om n'a văzut, urechea de om n'a auzit, iar inima omului nici nu este măcar în stare să dorească o fericire așa de mare! (I Corinteni 2, 9).

Singurii oameni, trezi nu numai la trup, ci și la suflet, pe cari îi găsec Ingerii în această noapte sfântă în apropierea Betlehemiului, sunt niște păstori. Un inger se apropie de ei; și, fiind o vedere neobișnuită, ei se spărie. Dar ingerul îi liniștește: „Nu vă temeți, căci iată vă vestesc bucurie mare, care va fi la tot poporul: Vi s'a născut astăzi Mântuitorul, Care este Hristos Domnul, în orașul lui David”, (Betlehem). (Luca 2, 10. 11)...

Este o cântare frumoasă: „Impăratul cerurilor pentru iubirea de oameni pe pământ s'a arătat, și cu oamenii a petrecut” (Dogmatica dela glas VII). Această venire a lui Dumnezeu în lume o prăznuim astăzi. Ca să-L putem primi cum se cade, încă din 6 Decembrie îndeamnă Biserica chiar peștera să se infrumusețeze, și leslea să primească pe Isus, Care ne-a deslegat de fapta cea fără de minte. Păstorii îi aduc lui Isus laude iar magii vin din mari depărtări, și-I aduc aur, tămâie și smirnă (A Născătoarei dela Vecernia cea mare). Tu, suflete al meu, tu ce-I aduci lui Isus, care vine în lume și pentru tine, pentruca să te mântuiască din nenorocirea, în care te-au trântit păcatele?

Știm, Iubiții Mei, din psalmul 50: „Inimă înfrântă și smerită Dumnezeu nu va urgisi”. De aceea să ne spovedim, ca să rupem cu cel mai mare și singurul dușman adevărat ce-l avem, care este păcatul. Apoi să primim chiar în sufletul nostru vizita lui Isus, cuminecându-Ne. Tineri băieți, spune Spiritul Sfânt la prorocul Zaharia, că Sfânta Cuminecătură este pentru voi grâu, adică hrana cea mai sațioasă; iar pentru voi fetelor, parfumul cel mai ales și mai plăcut este „vinul cu bun miros la fecloare” sângele Domnului. (9 17). Pentru toți creștinii, Sfânta Cuminecătură este adevărată

măncare și beutură, (Ioan 6, 55), care ține sat aici pe pământ, și ne dă mai înainte de ce am sosi în ceriu gustul fericirii din rai...

Un an dela moartea Părintelui Roșianu. Vremea tace și trece. Și cuprinși cum suntem cu fel de fel de griji de-ale zilei, uităm trecutul ca să trăim momentului și datorințelor lui. Anumite vorbe, întâmplări, ori pomeniri ne scot însă din preocupările clipei și ne poartă cu mintea în cele trecute vremi, la oameni și fapte ce prind iarăși viață în amintirea noastră.

Așa și parastasul slujit astăzi la „bisericuța” parohială din Blaj pentru odihna sufletului celui ce a fost Ștefan cândva Roșianu, ne-a evocat din nou figura de patriarh din alte vremuri a răposatului de acum e anul. Și parcă-l vedem din nou între noi, bun și senin, cu graiu cald, bătrânesc, totdeauna având un sfat bun, o povață folositoare pentru tovarășul de vorbă, în chilie ori pe drum, între Seminar, Catedrală, Administrația Capitalară, Mitropolie, Institutul Recunoștinții și Tipografie și totdeauna legând de suflet tuturor să aibă dragă Biserica pentru care a trăit și a murit Inochentie Micu și ceilalți arhieri ai ei și în cadrele acestei Biserici să susțină, pe căile potrivite puterilor fiecăruia, opera scumpă inimii sale: misiunile populare, mișcare la noi de el pornită și căreia i-a jertfit atât de mult din zilele și nopțile sale, vreme de mai bine de trei decenii.

El s'a dus. Pomenirea lui însă e vie prin atâtea realizări de bine ce se leagă de numele său. Generațiile multe de clerici cărora le-a fost duhovnic, profesor ori rector seminarial au ce povesti de el, cu drag și recunoștință, până vor închide și ei ochii. Mai ales însă va purta mereu, în șoaptă discretă dusă la ceriuri de ingeri luminați, lauda Păr. Roșianu, curentul ce a învăluit întreaga noastră Provincie mitropolitană și e în continuă creștere: sfintele misiuni populare. Iar roadele apostolatului scrisului încheșat în bine gândite și simțite articole prin „Unirea” și mai cu seamă prin „Cultura Creștină”, precum și lucrările sale pentru școală, îndeosebi Tipicul Bisericesc, osteneala cu scoaterea îngrijită a cărui i-a revenit în întregime dânsului, o să-i crească și ele vrednicile atât în ochii Stăpânului, cât și într'a oamenilor. — Vesnică și cu laudă pomenirea lui!

Mărunțișuri

— „Nu boscorodiți” spune „Unirea” și bine face. Să nu se facă slujbele numai de mântulală. Să nu se facă în grabă. Să nu se mănse cuvintele. Toate pe înțeles, limpede, cu evlavie.

Ar mai trebui adaus și: „Să nu înolți!” Am ascultat slujbele în trei catedrale și în fiecare am văzut câte ceva deosebit. În unele am văzut și ceva înolți. Mare greșală se face cu aceasta. Noi avem un tipic bisericesc oficial, avem cărțile tipărite în ediție oficială, rubricile din cărți sunt — firește — aceleași peste tot. Nu am putea să le urmăm în întregime, cu sfințenie peste tot? Nu vorbesc de cuvinte, pen-trucă „vreme” și „timp”, „stăpână” și „doamnă”, „pocăință” și „penință”, ne dau același înțeles. Vorbesc de scurtările arbitrare și de înoltes. Vorbesc de hotărâre a superiorilor. E o mare greșală. Suntem doar o provincie mitropolitană unită și unitară. Ne trebuie numai mai multă disciplină. Dacă trebuie scurtat ceva, sau dacă între împrejurările de azi trebuie înolț ceva, să se facă de Superiori și să se introducă peste

povești se ostoaia și el, ascultând liniștit, în rând cu ceilalți.

Int'r'o zi, Prâslea zărește o carte cu învelitoarea albastră în mâinile mamei sale.

„Mamă”, zice el, „Cartea asta e cu povești?”

„Da!” răspunde ea. „Cu întâmplări minunate din viața misionarilor”.

„Ce sunt misionarii?”

„Sunt preoți cari se duc departe la popoarele ce nu cunosc pe Dumnezeu”.

„Cum? Sunt oameni cari nu cunosc pe Dumnezeu? Dar atunci ei nu ajung în raiul? Și copiii și măicuțele lor nu vor vedea pe Dumnezeu?”

„De aceea misionarii își lasă familiile lor, îndură tot felul de suferințe și pleacă între păgâni să-i învețe credința cea adevărată”.

„Sunt mulți cari pleacă așa?”

„Sunt mulți, dar nu sunt destui. Ei cer mereu ajutoare...”

Aceste din urmă cuvinte revin mereu în mintea lui Prâslea, făcându-și culcuș trainic acolo. Incetul pe incetul își schimbă firea. Atâția oameni, popoare întregi care nu cunosc pe Dumnezeu!

„Dar toată lumea știe sau dacă nu știe trebuie să i-se spue că cine păcătuiește ajunge în iad și numai cei curați se duc în rai”. Apoi cu naivitatea copilului care nu știe ce vorbește, el adaugă: „Mamă, eu mă fac misionar!”

În loc de răspuns, el primește o lacrimă de binecuvântare din ochii înduioșați ai mamei sale.

Acest „Prâslea” este misionarul Felix Ridel.

După studii temeinice făcute în colegiul din Conęts, el intră în seminarul dela Saint-Sulpice din Paris, unde stă mult timp sub binefăcătoarea înrăurire a păr. Bonnissant, misionar în Canada.

Era în Octomvrie 1856. Superiorul sulpicienilor, păr. Icard îl însărcinează să pregătească pe fetițele dintr'un cartier al Parisului la înțâia împărtașanie. El își îndeplinește sarcina cu foarte multă râvnă și destoinicie, în nădejdea că, după aceasta, i-se dă voie să plece în misiuni și el.

Cei în drept cred altfel. La poruncă mai înaltă, el face pe ajutorul de paroh la Renaudière. Dar misionarul așteaptă. El știe că trebuie să vie și ceasul chemării sale.

În sfârșit, în August 1859, el intră în seminarul Misionilor străine, această politehnică a mucenicilor din Paris. Mamă-sa nu mai trăia. Când, în cele din urmă isprăvește și aceste cursuri, el scrie tatălui său: „Mă gândesc la D-Ta în toate zilele; mai ales dimineața la sfânta liturghie. Cele dintâu nume ce-mi vin pe buze sunt al D-Tale și al mamei, fiindcă ele sunt săpate mai adânc în inima mea. Ah, iubite tată, noi ne vom despărți. Poate, pentru totdeauna. Gândul acesta mă mahneste și mă doare; dar nădejdea că în raiu ne vom regăsi și împreună cu mama și toți ai noștri, vom continua a iubi pe Dumnezeu, mă întărește și mă mângâie, dându-mi puteri să împlinesc înalte chemări ale Domnului”.

În anul următor, păr R del pleacă în Coreea, de unde nu mai revine niciodată.

Iată unul din minunatele suflete de apostoli ai Franței creștine!

Pr. I. Georgescu

tot la fel. Așa s'a făcut cu S. Maslu pe scurt cu slujba pentru morți în Sâmbăta lui Lazar. Și bine s'a făcut.

— Chestia unui cotidian e tot mai arzătoare. Nu sunt însă parole. Cel puțin așa ni-se spune. Revin cu o propunere, ce am făcut-o încă înainte de războiu. Toate eparhiile noastre cheltuesc sume mărișoare cu cercularele — și cu pastoralele. Pentru ce nu s'ar tipări toate acestea în partea oficială a viitorului cotidian? Și acel cotidian să fie obligate a-l abona toate parohiile. Eparhiile, respective Mitropolia, ar avea un organ în adevăr oficial, care ar reprezenta și în partea oficială și în cea neoficială, vederile Bisericii române unite. Politică, ce ar face-o acest cotidian, ar fi românească, națională, în conglăsurire cu întreg trecutul Bisericii unite. Politică de partid nu ar face. De altfel acum nu mai avem nici partide, nici politică de partid. Firește, cotidianul nu va sta în slujba guvernelor trecătoare, ci în slujba Bisericii lui Hristos, care durează până la capătul lumii. Cotidianul astfel conceput ar avea și abonații necesari pentru susținerea lui și încă abonații platnici. Înțeleg parohiile.

— Invitare la unirea religioasă ne-a făcut „For“-ul, sau mai bine zis: invitare la unire. Firește, în forma propusă unirea nu se va face niciodată. Acum nu e timpul prielnic pentru unire. E prea multă ură, prea multă îngâmfare, prea multă încăpăținare. Trebuie realizată mai întâi o apropiere, bazată pe dragoste, pe respect împrumutat, pe dreptate. Acestea trebuie să le facem mai întâi. Cu deosebire se cere dragoste. „In omnibus caritas“, vorba s. Augustin. Pentru aceasta ne-ar putea veni în ajutor „Fundatiile regale“ cu mijloacele de care dispun. Să întemeieze o revistă teologică, din care o parte să fie redactată de teologi ortodocși, una de teologi uniți. În spirit irenic. Să se caute, ce ne poate apropia. Acum lucrurile merg greu. Discuția se face între „Revista teologică“, „Cultura creștină“, „Unirea“, „Telegraful român“, „Biserica ortodoxă“ ș. a. Cetitorii nu sunt aceiași. Cel dela revistele și gazetele ortodoxe cetind, își zic: „I-au dat gata pe uniți“. Cel dela cele unite spun cu satisfacție: „I-au ars pe ortodocși“. Pentru că nici unele, nici altele nu reproduc în întregime cele ce le scrie redactorul din strana cealaltă. Dacă „Fundatiile regale“ ar lua asupra-și partea materială a unei reviste teologice românești, ar fi altceva.

Va zice cineva: „Se vor certa ca la ușa cortului cele două părți ale revistei“. Nu va fi așa. Am zis, să fie redactată de teologi. De oameni de știință, oameni serioși, cărî urmăresc frumosul scop al unei bune înțelegeri între cele două biserici naționale. În mod pașnic, cu armele științei, pătrunși de dragoste frățiască să scrie reprezentanții cei mai autorizați ai teologiei românești, conduși de cuvântul pogorit din cer: „pe pământ pace și între oameni bună învoire“.

„Ca toți să fie una“. Cu dragoste de problema cea mare, cu dragoste de persoane, căutând cele ce ne-ar putea apropia, încunjurând cele ce ne-ar putea învrăjbi. Cetitorii, același cetitorii, ar medita, ar judeca. S'ar crea o atmosferă mai prielnică unei bune înțelegeri, conștientă necesară viitoarei uniri. Astfel s'ar putea realiza vorba: „Audiatur et altera pars“. Și din ciocnirea ideilor ar ieși scântea adevărului.

Octavian Popa

Adânc pe adânc cheamă

Simple constatări ale unui privitor dornic de îndreptarea anumitor rele

de Arhim. TEODOSIE BONTEANU

În a sa Teologie Dogmatică Fundamentală (vol. I. pag. 240) răposatul mitropolit Vasile Suciu, scrie: „Cei ce nu voesc să creadă descoperirii (dumnezeiești), pe lângă aceea că fac nedreptate lui Dumnezeu, mai ajung și într-o întreită sclăvie: a) *In robia ignoranței*, pentru că se lipsesc de cunoștința adevărurilor, la care mintea omenească, prin ea însăși, nu va putea ajunge niciodată. b) *In robia greșelii*, întrucât greșesc chiar și cu privire la adevărurile religioase naturale, pe care mintea omenească le-ar putea cunoaște. Așa s'a întâmplat cu toți acei ce s'au lipsit de revelațiune s'au n'au luat-o în seamă. c) *In robia patimelor*, pentru că un adevărat motiv pentru care nu cred ei revelațiunii, este și contrarietatea ei la pornirile naturii corupte“.

Va să zică trei plăgi rele cad asupra celor ce nu primesc adevărata revelațiune dumnezeiască, așa cum o interpretează Sf. Maică Biserica catolică: *ignoranța, greșala și patima*. Și a avea, noi vedem clar acest lucru, căci punând una lângă alta Biserica catolică și oricare biserică disidentă, putem foarte lesne aprecia care Biserica e cea adevărată vestind neștirbit adevărul dumnezeesc.

Ori cât se vor numi unii *ortodocși*, ei nu pot fi perfect ortodocși până ce nu-și vor reintregi credința sub Șefia văzută a Bisericii, fondată de însuși Mântuitorul pe sfântul Petru prin cuvintele quasi-sacramentale: „*Tu ești Petru și pe această piatră voi întemeia Biserica Mea, și nici porțile iadului nu o vor birui pe ea*“... și: „*Ție îți voi da cheile Împărăției cerurilor*“... și: „*Tu întorcându-te întărește și pe ceilalți*“... și: „*Tu urmează Mie*“... Până când va lepăda cineva aceste cuvinte dumnezeiești, nu poate fi drept credincios, ci schiopat din dreapta credință și pornit spre rătăcire. Și de fapt sunt semne că cei disidenți au schiopat din credință și că s'au rătăcit până acum, după cum observă luminatul și marele teolog al Blajului.

Ignoranța, oricine o va putea constata în zilele noastre în bisericile disidente. Aci mintea teologilor nu se mai frământă prea mult cu adâncirea adevărurilor eterne și cu limpezirea sau definirea dogmelor, ci toată producția minții acestor teologi constă doar în editarea unor lucrări de polemică în contra catolicismului; întru a-l ponegri și a-l zugrăvi cât mai negru... Cât de slabe și sarbede sunt acest fel de lucrări ale teologiei disidente, a-lături de operele neperitoare ale teologilor catolici ca ale unui Toma d'Aquino, Bellarmin, Francisc de Sales, Alfons de Liguori și atâți alții!... Iar dacă s'ar obiecționa că aceștia au fost niște somități excepționale și că nu se poate generaliza cazul lor, să aruncăm o privire și asupra clerului catolic în general, preoți și călugări. În Biserica catolică au fost și sunt o mulțime de capacități științifice-culturale, și aproape în fiecare preot și călugăr poate fi găsit omul de carte aleasă și al înțelegerii superioare, pe când la disidenți, (cuprind aci toate disidențele) dacă clerul superior e trecut prin clasele seminarului și prin examenele vreunei facultăți și și-a însușit ceea ce se poate zice *poletala unor cunoștințe științifice*, apoi cu totul altfel se prezintă clerul inferior. Preoții de pe la sate până mai ieri n'aveau decât o cultură inferioară și foarte

defectă. Unii abia știau a ceti și a scrie, iar călugării, mare parte din ei, nu știau nici a-tăta. Iar dacă astăzi s'au deschis seminarii atât pentru preoți cât și pentru călugări, în adevăr e un pas spre progres. Asta însă nici de cum nu înseamnă că prin acest fapt s'a rezolvat definitiv problema spiritualizării clerului disident. Nu, pentru că perzându-se lumina culturii celei adevărate pe un timp îndelungat, acum se reaprinde din candelă streine, — din candelă protestante — și așa lumina care licărește nu mai e lumina cea curată. Degeaba va avea preotul cunoștințe de filologie, geologie, istorie, ori chiar teologie, de exemplu, căpătate din gura unui profesor liber cugetător, sau chiar ateu, dacă nu i-s'a dat și lumina credinței celei adevărate ca să-și poată menține totodată și toată conștiința lui religioasă în pace. Degeaba a studiat preotul de astăzi dialectica și omiletica și s'a deprins a vorbi frumos poporului, fără a spune nimic în vorbele sale din convingerea și din religiozitatea sa. Căci vorbire frumoasă găsim și la advocați și la conferențiarii laici. Poporul creștin din biserici nu această știință o dorește, ci el ar dori să vadă în preot știința acela a pescarilor galileeni, fără artificii ritorice, dar plin de miez și de dar convingător. Această lipsă nu se poate suplini niciodată printr'o cultură lumească oricât de vastă ar fi ea. De aceea necunoștința lucrurilor sfinte dăinuiește și va dăinui în clerul acesta până la împăcarea cu Scaunul apostolic, prin care lumina de sus de secolii se păstrează.

Un semn al inferiorității clerului disident ortodox în cunoștințele teologice apare și privind lucrurile din punct de vedere liturgic. Unii știu să slujască bine și după tipic, dar pe mulți, dacă i-ar întreba cineva, de ce slujesc așa și de ce nu altfel, nu vor putea răspunde pentru ce, ci vor zice doar că așa au învățat de la înaintașii săi și așa au văzut pe alții; le-a plăcut așa, și au imitat. Atât. Scrierile explicatoare ale sfintelor mistere, sunt, la ortodocși, foarte rari. De la desbinarea din 1054 încoace se numără pe degete teologii cari s'au ocupat de acest lucru. Ar fi un singur autor, Simeon Tesalonichianu din veacul XV, însă fiind și el în schismă, explicațiile lui în multe locuri sunt dubioase și unele chiar greșite. De exemplu chestia epiclezei și chestia miridelor. — El nu se mai potrivește în multe locuri cu Sf. Gherman dinaintea schismei și cu lucrarea acestuia „*Mystiki Theoria*“ ori cu „*Mystagogia*“ Sf. Maxim. — Astfel că astăzi, pentru ca un teolog oriental să studieze și să aprofundeze aceste chestiuni, trebuie să se ducă în academiile catolice la Roma, München, Paris, Louvain, Strasburg sau Maria-Laach, unde va fi poate foarte surprins că i-se vor spune lucruri foarte importante și adevărate, susținute pe temeiul de documente istorice și patristice autentice privind explicarea tuturor simbolurilor și a întregii acțiuni desfășurate în ritualul nostru bizantin, și aceasta cu o pricepere în cauză de rămâi uimit. În aceeași vreme clerul catolic nu numai că-și dă foarte bine seamă de ritualul său propriu, latin, și-l cunoaște atât istoricește cât și teologicește în toate formele lui, dar el cunoaște și mai mult: el cunoaște și riturile celorlalte biserici și aceasta în modul cel mai precis și mai obiectiv

Cețiți și răspândiți „UNIREA“

El cunoaște deci și ritualul răsăritean întreg, cu tipicul, cu doctrina, cu simbolurile ce se țin de rit; cu un cuvânt, ei cunosc atât teologia cât și ritul ca unii cari privesc spre biserică de undeva de sus și văd lucrurile clar și descoperit.

În acest timp ce știu atâția ortodocși despre liturgia latină de ex.? Nimic; sau aproape nimic!... Deaceia, când un preot ortodox intră într-o biserică catolică, de rit latin, el rămâne atât de strein și de stângaci, că te prinde jalea de el. Aceasta ce e? aceasta de ce e așa? de ce se face așa? de ce se zice așa? întrebă bietul de el, dând atunci probă în fața lumii civilizate catolice, de o crasă ignoranță. De ce? Pentru că el zice că asemenea lucruri nu-l interesează. Aceasta însă este zicala celor medii, căci pe un vrednic om al religiei și slujitor al adevărului, nu poate să nu-l intereseze ori ce manifestație despre Dumnezeu și despre cultul Lui. Iată dar lipsă și ignoranță, cu toate că unii ar voi să fie socotiți de oameni învățați.

*

Greșalele, — a doua plagă, — iarăși sunt evidente. Căci pornind din greșală în greșală, teologia disidentă, ferindu-se de adevărul întreg al catolicismului, a venit în cele din urmă în mrejele raționalismului și în ghiarele protestantismului. Nu arare ori vei întâlni călugări sau preoți disidenți, admitând cele mai ciudate și mai extravagante teorii și practice morale în viața lor, pentru a ajunge la o perfecțiune oarecare și cu toate acestea, ei sunt așa de departe de adevărata morală și de perfecțiunea însăși!... Ei bine, acești asceți, iubitori de îndreptare, admit ori ce rătăcire; strecură chiminul și mărarul, înghițind cămila, dar nu vor vrea nici în ruptul capului să accepte o altă logică decât a lor, chiar de ar fi ea ca soarele de luminoasă, și sunt gata să declare, în felul acesta, binele ca rău și răul ca bine, iar paradoxalul de adevăr curat. De exemplu: un călugăr disident după ce a făcut lui Dumnezeu votul sărăciei, va continua totuși a-și agonisi bani albi pentru zile negre, devenind câte odată bogat, ba chiar și avar. El susține însă această atitudine a sa, cu citate din Evanghelie și din sf. Scriptură, speculând pe ici pe colo învățăturile dumnezeiești. Tot astfel unii căzând în păcate trupești, și văzându-se legați prea tare de ele, în loc de a lupta să iasă dintr'nsese, își formează o nouă conștiință potrivită pornirilor lor, îndreptând păcatul ca ceva permis de însuși Dumnezeu; ca o necesitate. Firește tot cu oarecare speculații din Sf. Scriptură... Astfel ei se cred îndreptățiți și înaintea lui Dumnezeu. Evident însă, că greșala-i tot greșală.

Cu totul altfel stau lucrurile fiind vorba de clerul catolic. Aicia, conștiința nu-i lăsată să se diformeze, nici să se falsifice. Și apoi lucrurile, peste tot, sunt atât de supravegiate și atât de studiate, încât greșalele aproape n'au loc decât numai ieșind din sânul Bisericii. Aici nici un călugăr și nici un preot, ori în ori ce loc s'ar afla, în lume sau în mănăstire, nu-i lăsat de capul său, ci e supravegheat în deaproape dela centru și e îmboldit spre bine, cu mărturisirile dese, cu dările de seamă despre conștiință, cu observații asupra activității sale. Imediat ce s'ar fi simțit oarecare slăbiciune sau primejdie de a cădea, se face totul ca să fie salvat de dragostea părintească a șefilor săi ierarhici, mai înainte de a cădea în mocirlă, de unde nu s'ar mai putea ridica. Va să zică, după cum se vede, șansa de a cădea în greșale, atât doctrinale cât și morale, la clericul catolic e foarte mică, pe când la

cel disident e aproape perpetuă și având drum slobod din toate părțile.

În ceea ce privește *patimile*, — a treia plagă a disidenței, — ele sunt iarăși ușor de recunoscut. Mai întâi din singura conversație și din aprinderea ce o încearcă bieții disidenți în a combate adevărata Biserică catolică. Dacă un disident ar discuta în contradictoriu, pe chestiuni religioase, cu un catolic în fața unui al treilea ins, care n'ar fi de nici o religie, acesta ar putea constata numai decât, din dispută, unde-i adevărul, din liniștea și seninătatea spiritului și a răspunsurilor, și unde-i falsitatea, din aprinderea pătimașă și grosolană. În adevăr, catolicul n'are de ce se turbura, nici de ce să se aprindă, căci el simțește în tot eul său că este cu el Dumnezeu. El rămâne calm la ofense, se bucură chiar și de lovire și nu se răsbună. El dovedește astfel și prin purtarea sa, ca de ex. sf. Andreiu Bobola, poate mai mult încă decât prin grai, că el este în slujba adevărului, căruia, cu toate acestea, i-se poate zice și împotriva. Ba de multe ori catolicul văzând patima și greșalele ce stă să le săvârșescă disidentul în furia lui, nu numai că rămâne netulburat, dar îl și compătimizește și îl povățuiește cu blândețe. După sfatul sf. Dionisie care zice că trebuie să ne purtăm cu cei mai rătăciți dela adevăr, cum ne purtăm cu orbii. Nu se ocărește un orb, din pricină că el nu știe pe unde merge, ci dimpotrivă, îl sprijinim luându-l de mână și ocărându-l pe cale cu toată blândețea.

Dar afară de patima aceasta, disidentul e robul și al altor patimi naturale, trupești și sufletești, care îi vin foarte greu de învins. Căci pentru a învinge omul patimi naturale, numai cu ajutorul său, dela sine, îi este cu neputință. Îi trebuie neapărat un sprijin supranatural și acesta nu poate fi decât harul dumnezeesc care se capătă deplin numai prin intermediul Bisericii celei adevărate. Cine nu e sub oblăduirea și ascultarea acestei Biserici, deși s'ar numi el creștin drept credincios, nu poate beneficia de Harul mântuitor în toată plinătatea. Și de aceea patimile robesc mai mult și mai cu silnicie pe schismatici, decât pe catolici. După cum este o lege în fizică, care arată că un corp posedă o putere și o greutate mai mare sau mai mică decât altul, după compoziția și coeziunea atomilor din care este compus, tot așa e de drept și în privința harurilor mijlocite de biserică. Cea catolică (Universală) și drept credincioasă, susținută de Dumnezeu, e firește să aibă mai multă putere spirituală decât o biserică disidentă, iar credincioșii ei să poată profita de mai mult *dar* și de mai mult ajutor dumnezeesc, în lupta cu patimile și cu ispitele, decât cel ce aparține unei biserice particulare, sau izolate. — Domnului să ne rugăm pentru frații rătăciți!

Dar de Crăciun pentru preoțime. *Insemnăm cu mare bucurie gestul înțeleptor pe care l-a făcut guvernul pentru preoțimea celor două biserici românești. A decis, anume, ca sumele ce trebuia să verse preoții fondului general de pensuni drept cotizații pe timpul dinainte de 1930, să fie plătite toate de către ministerul de finanțe. Prin această dispoziție înțeleaptă s'a limpezit și ușurat în mare măsură situația pensionarilor. Pentru tot timpul servit dela 1 Decembrie 1918 până astăzi, nu mai trebuie plătit fondului de pensuni nici un ban. Rămân încă de aranjat cotizațiile pentru timpul servit înainte de 1 Dec. 1918. Aceasta însă nu e lucru mare. Se vor plăti socotindu-se 1 leu coroana; jumătate din suma totală va suporta-o și aci Statul. Așa că nici*

cei mai în vârstă dintre preoți nu vor avea de plătit o sumă mai mare de c. 1500 lei; care nici ea nu trebuie plătită anticipat, ci se va reține în rate lunare din primele sume primite din pensune.

Preoțimea este adânc recunoscătoare pentru această simțitoare ușurare, care reprezintă în total c. 20 milioane lei. Recunoștința ei se îndreaptă deodată către guvern și către înalții ierarhi ai celor două biserici, prin stăruințele cărora s'a obținut acest frumos dar de Crăciun.

Naștere... renaștere

— Considerații de Crăciun —

A revenit Moș Crăciun astăzi ca și alte dată. Imensul negru al negrului pământ — scriu naturei moarte — s'a cernut cu fulgure albă strălucitoare din înalțuri pân' în adânc de coclauri.

Gerul își aduce și el aportul la această incremenire albă. Sub vâlul imens tresare omnia în bordee și palate. Din negura de vreme, dela moși strămoși, am primit lege să retrăim în tot anul minunea din Viflaim. Trupul, făcând negrului pământ, ce tinde spre întineric și moarte, să-l reinvăluim mereu în strălucitoarea haină a Viflaimului. ...Astăzi s'a născut cel fără 'nceput'.

Naștere... renaștere.

Vrăjiți contemplăm viața spirituală a sfinților antecesorilor. Privim șirul nesfârșit de eroi-mucenici a părinților noștri. Rânduri, rânduri se înșirue până la unul în linia de luptă a Spiritului. În disciplina neșovăelnică a metafizicului, în ritmul virtuților odrăslite din ieslea Viflaimului. O, micile bisericuțe de lemn, cu pereți de nulele, în cap de sat, pe piept de deal, — cum reprezentați de plastic peștera din Viflaim! Păstorii stau de straje, necontenti, veacuri dearându-l. Umili, săraci dar cu sufletul extaziat, nu părăsesc peștera niciodată, sub nici un motiv. Și raza de sus (steaua neamului) luminează statornic asupra bisericii-peșteră. Păstorii sunt prezenți, șirul lor nesfârșit, umilința lor creștină și credința de martiri. Atunci duminecile și sărbătorile și posturile și ajunurile și toată legea aveau rost și înțeles. O, „sfântă zi de astăzi“, zi de Crăciun, nădejdea și mângâierea noastră toată!

Sfântul Petru P. Aron e numai unul din nesfârșitul șir. Pe piramida ascezei e simbolul de mântuire a neamului întreg. — Ne-am umilit de o lume, sărac în duh și conforturi, dar în permanentă atingere și legătură cu divinitatea. Credința, imensul rezervoar de forțe suprafirești a creștinismului integral, practicat, a odrăslit irezistibil visul național, de jalea cui ne-au repausat și moșii și părinții. — Aceasta ne e moștenirea, aceștia ne sunt precursorii.

În fața veacurilor apuse, sub privirea fericiților strămoși, în cadru de albă sărbătoare, — ne revizuiam năzuințele și concepțiile de viață.

...Locul bisericuțelor de lemn, umile, sărace, a rămas pustiu și s'au ridicat în „centru“ fabrici-biserici, catedrale, din beton și ziduri groase, cu turnuri multe și înalte, de-atâtea ori cu sprijinul banului public... — Muștrătoare semne de întrebare! Căci boltele lor imense hăue a gol. Pe cărările din juru-le crește iarba verde. Cei chemați la rugă — umplu târgurile și piețele și ogoarele și fabricile și officile și teatrele și restaurantele — tocma'n zi de sărbătoare! — Bună-stare și confort, dar suflete goale și societate desechilibrată! A fulgerat rășgoale și societate desechilibrată! A fulgerat rășboiul și au ars conștiințe și concepțiile creștine.

Zi de Crăciun! Bucurie mare: haine noi, cămară plină și-atâtea surprize. Cel todeauna „dedulciți“ (cine mai știe de posturi?) apreciază „darurile“ Crăciunului. Marmurul dulce

Pentru ridicarea satelor. Despărțământul Blaj al »Astrei«, în strânsă legătură cu Camera de agricultură, a aranjat în postul Crăciunului din acest an foarte isbutite *cursuri de școală țărănească* pentru două comune din jud. Târn. Mică: *Spini și Țapu*. Vreme de 8—10 zile au plecat din Blaj, seară de seară, echipe de intelectuali, să conferențeze poporului asupra unei serii întregi de probleme economice-naționale-religioase. Îndeosebi s'au ostenit săvârșind acest apostolat dd. Boeriu, consilier agricol, V. Rusu inginer-agronom și Doamna, Virgil Stoica, prof. la liceul de băieți și ds. Emilia Băicoianu, măestră la școala de menaj, care a rămas mai multe zile în Țapu să inițieze sătențele în anumite taine de bucătărie și gospodărie. Teme religioase a tratat în două rânduri, la Spini și la Țapu, păr. Dumitru Neda, prof. de teologie în Blaj. La Țapu, într'o seară, a vorbit și d. Inv. Spineanu. Atât aci cât și la Spini, cinstiții preoți Gânța și Costea, cât și dd. învățători locali, au dat concurs neprecupețit. Mai ales dd. Spineanu și Neamțu.

Visagul Banatului în haină de sărbătoare. Biserica noastră din Visag a fost restaurată din temelii în vara aceasta datorită hărniciei Păr. Vasile Albu și a dărnicii credincioșilor, cari din avutul lor au jertfit pentru casa Domnului bani și lucru. Dintre credincioșii cari au donat Bisericii se remarcă: Trăilă Belu cu 10000 lei, Elena și Păun Popoviciu cu 10000 lei, Romulus Sfercociu-Pungă cu 10000 lei și Iosif Sfercociu cu 5000 lei, alții cu 2000, 1000 și f. mulți cu câte 500 lei; Lucrările au costat circa 300 000 lei. — *Consecrarea* acestei biserici s'a făcut de către Ex. Sa Dr. Ioan Balan, episcopul Lugojului în 5° Noembrie a. c. În suita P. S. Sale au fost: păr. Dr. N. Brînzeu prepozit; păr. R. Stoica, protopopul Lugojului și preoții P. Tufescu-Lugoj, Cipu-Vermeș, Crașovaș-Scăiuș, Sfercociu-Jebel, apoi clericii Vescan și Aron. *Primirea oaspeților* s'a făcut cu un fast nemai văzut aci: călăreți, poartă triumfală, cuvântări însulețite (primarul local, pr. ortodox Murgoi, copilă străjeră Lucia Fiaș, băiatul I. Negru, pr. nostru V. Albu), buchete de flori, cântece de cor (sub conducerea d. I. Jurma). După vecernie s'a făcut vizitația canonică și au avut loc recepțiile. Toate acestea în după amiaza zilei de 5 Noem. c. A doua zi s'a făcut consecrarea propriu zisă a bisericii. La sf. liturghie arhierască răspunsurile le dă corul *Lira* din Lugoj. Predică popular și captivant însuș Preaf. I. Balan. După slujbă a urmat banchet de aproximativ 150 persoane.

Cărți & Reviste

R. NETZHAMMER: Le cas du Métropolitel Miclesco. Un document longtemps attendu. Zoug. 1938. Pag. 9. Prețul?

Mitropolitul-Primat român-ortodox Calinic Miclescu, († 1886) în cele din urmă ale vieții sale s'a plecat adevărului și a trecut la catolicism, mărturisirea de credință depunându-o în mâinile arhiep. latin Palma, al Bucureștilor. Despre acest moment mare și atât de mult grăitor arhiep. Palma raportează Consiliului Central al Operei de Propagandă a Credinței din Paris. Fiind mult discutată această trecere, ba provocându-se pe acest titlu un scandal de proporții vaste (în Vechiul Regat), Msgr. Netzhammer publică acum însuși raportul arhiep. Palma, reproduc în traducere românească și de „Cultura Creștină“ nr. 8—9 a. c. — Faptul că se încearcă reducerea însemnătății acestui document spune doar atâtă că sunt și ochi cari nu vreau să vadă, urechi cari nu vreau să audă și căpete cari nu vreau să înțeleagă. Atât și nimic mai mult.

M. THEODORIAN-CARADA: Papa. Iași. 1938. (Ediția II). Pag. 206. Prețul 50 Lei.

Primită cu deosebită simpatie când a fost scoasă în românește pentru întâia dată, această prelucrare a

operei celebrului Iosif de Maistre, suntem în drept să credem că noua ediție, revăzută și încodată pusă la punct de d. M. Theodorian-Carada, va fi îmbrățișată cu și mai multă căldură: Pentru că o merită cu adevărat. Cele șapte capitole ale cărții: Papa în raport cu Biserica Universală; Papa în raport cu puterea lumescă; Papa în raport cu civilizația și fericirea popoarelor; și îndeosebi capitolele: Papa în raport cu bisericile orientale; Papa în raport cu România; Papa și dogmatica orientală și Papa în raport cu dreptul internațional, sunt tot atâtea arsenale de înarmare cu informații serioase și tocmai binevenite. Imprejurarea că lipsește tabla de materii nu scade nimic din valoarea intrinsecă a lucrării înseși.

ȘTEFAN MANCIULEA: Patronul Liceului român unit de băieți din Blaj. Blaj. 1938. Pag. 21. Prețul?

Mic studiu scris de sărbătoarea SS. »Trei Ierarhi«, care-i praznicul liceului »Sf. Vasile cel Mare« — asta-i broșurica încrestată mai sus. Autorul se ocupă, scurt dar cuprinzător, cu dascălii și opera desăvârșită vreme de aproape două veacuri de acest focar de lumină creștină și română. Într'o vreme când se încearcă trecerea în umbră a meritelor fără pereche ale acestei școli, rândurile informative ale păr. Șt. Manciulea sunt cât se poate de binevenite.

Făcătorul de minuni Sf. Anton de Padua. Oradea. 1938. Pag. 100. Prețul: 10 Lei.

Cultul nespun de simpaticului sf. Anton de Padua e răspândit și la noi românii uniți încă de mult. Părinții Franciscani români uniți din Drăgești (Bihor) scoțând această cârtică, pe lângă că aduc un mic omagiu unuia dintre cei mari ai familiei franciscane, fac și un creștinesc serviciu cinstitorilor Sfântului a cărui faimă a străbătut globul dela margini la margini, odrăslind pretutindenea milă și milostenii.

Almanahul „Presa Bună“ pe a. 1939. Iași. 1938. Pag. 96. Prețul: 15 Lei.

Frumos ca execuție tehnică, bogat în cuprins religios și împodobit cu numeroase icoane, acest almanah care are și o parte calendaristică pentru greco-catolici, se recomandă de sine.

I. CIPU: Vestitorii credinței. Lugoj. 1938. Pag. 101. Prețul: 15 Lei.

Pentru lupta cu sectarii păr. I. Cipu din Vermeșul Banatului și-a dăruit împreună-slujitorii altarelor cu o nouă armă binevenită. Tipărită ceteț, pe hârtie bună și scrisă ușor, popular, dar într'un stil ales, broșura aceasta de preamărire a preoției creștine catolice face să fie răspândită în cercuri cât mai largi. Menită în primul rând sătenilor, atinge măsura și pentru intelectuali, întrucât tot ce se spune aci e dovedit temeinic și din isvoare critic selecționate.

Anuarul Reuniunii Femeilor Române din Beiuș și jur. Beiuș. 1938. Pag. 148. Prețul?

A fost un gând bun scoaterea acestui anuar, care-i oglinda, pe șase ani (1931—1936), a activității Reun. Fem. Române din Beiuș și jur. Și e bogată în realizări creștine și române viața acestei Reun. despre ceace spun atât de mult, în graiul lor elocvent, datele prinse pe hârtie. Cuvântările ocazionale ale prezidenților și ale câtorva membre arată cu ce elemente de elită se poate mândri această organizație plină de viață.

Almanahul „Viața“ pe a. 1939. Săbăoani. 1938. Pag. 111. Prețul: 15 Lei.

Parte calendaristică pentru romano-catolici și greco-catolici, cu câte o poezioară și cuvinte folositoare pe o pagină întreagă de fiecare lună, apoi lectură instructivă și de petrecere și chipuri multe și o bogată cronică a anului privind întâmplări din străinătate și dela noi: iată ce află cetitorul în almanahul Părinților Franciscani din România, tipărit pe 111 pagini, format 8° mare.

Telefonul „Unirii“

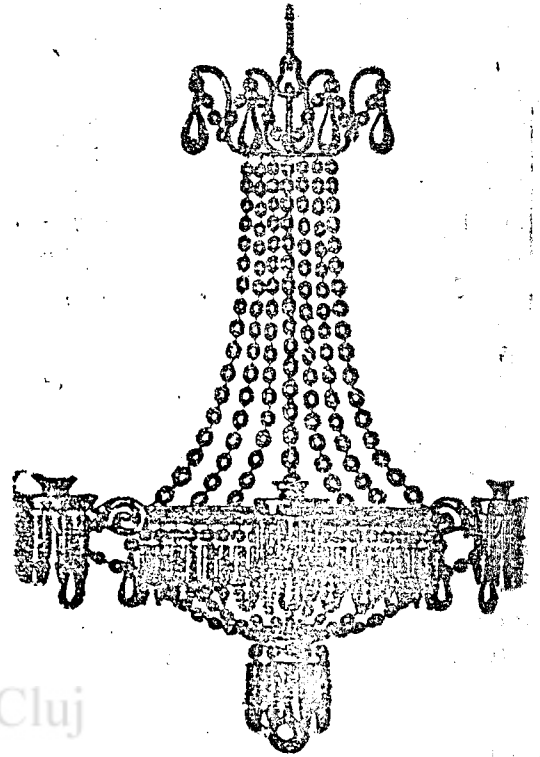
Praznicul luminat al Nașterii Domnului să reverse pace și bucurie în sufletele și în casele tuturor colaboratorilor, cititorilor și prietenilor „UNIRII“ — cărora le dorim din inimă sărbători fericite!

S. Zaul de Câmpie. Despre congresul Agrului am scris la timpul său. Am arătat pricina pentru care nu s'a putut ținea. Și anume: On. Guvern nu a dat aprobarea trebuitoare pentru o astfel de adunare. De ce? Nu știm. Am văzut însă cu toții un lucru foarte interesant: »Frăția Ortodoxă Română« (For) și-a putut ținea congresul general. A avut nu numai simpla aprobare a guvernului, ci și bogatele lui binecuvântări morale, și materiale deopotrivă. De ce se lucrează de sus cu două măsuri, nu știm. Noi stăm cu textul Constituției în mână și... ne holbăm la el fără să mai înțelegem nimic. Ne tot întrebăm: ce-o fi aia »deopotrivă protecțiune« etc.

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

și nu pricepem de loc. — Sperăm totuși că, măcar acum vom reuși să câștigăm și noi mila guvernului. În acest caz vom ține la rezeală și noi un congres, la Cluj, spre sfârșitul lui Ianuarie. De sigur, în cap de iarnă, nu mai poate fi vorba de participarea multitor obișnuite. Vom face însă un congres de cadre și vom stăru, chiar de pe acum, pentru o participare cât mai numeroasă a fruntașilor și intelectualilor din întreaga noastră provincie bisericească. — Numărul cerut l-am trimis. — Pentru plata abonamentului Vă dăm amânarea cerută până în Ianuarie 1939.

V. Baia-Mare. Am citit, firește, cuvântul rostit în fața M. Sale Regelui de către noul și primul episcop ortodox al Maramureșului unit, cu prilejul solemn al investirei sale. Nu ne ocupăm de el în acest număr, ca să nu tulburăm atmosfera de sărbătoare. Vom reveni însă cât mai curând. Sunt în el o seamă de perle, care ar fi păcat să rămână ascunse. — Același lucru despre burzuluiala »Telegrafului« împotriva înființării noastre la Vatican. E nostimă și cu picățele. Are și haz. — Procura, deci, cititorilor, câteva clipe de voie bună. — Sărbătorile cu bine!

Comandați Policandre

la

LIBRARIA ANCA — CLUJ

din sticlă-cristal, în diferite forme pentru bisericile noastre dela sate.

Tot aici găsiți **Sfeșnice** pentru altar, toate mărimile cu 1—3 brațe, **cruci** de pereți și cu talpă din lemn, metal, nișei și argintate, orice mărimile; **Berete** din Klott; **Colare** preoți. **Brăe**, (cingulum) pt. teologi, preoți și protopopi, în diferite lățimi și culori, din mătase sau lână. Se mai află: **Potire**, **Ciborium**, **Cădelnițe**, **Chivot**, aurite și argintate. **Drumul Crucii** pentru altar cu 1—4 clopoșele. **Drumul Crucii** (Calvaria) 14 buc. Icoane de hârtie fine colorate în diferite mărimi.

Mare depozit de **Ornate și prapoșe**, în diferite culori, cu prețuri reduse. Icoane de hârtie și picturi. Tot soiul de rechizite, la primare, Cărți de rugăciuni și bisericesti, maldaloane, rozare și steaguri pentru Reuniunile Mariane. Teatre și Monoloage populare și școlare. **„Drumul Crucii“** avem gata înarmate în lemn de stejar cu cruce și inscripție de 120 × 75 cm. rama, iar 75 × 54 cm. Icoane pictate artistic în oleu. Lucrare artistică și toate cele 14 bucăți costă 35.000 Lei.

Cereți catalogul detaliat și ilustrat.

RECLAMA
este sufletul comerțului

de rugă de odinioară s'a transformat în rumoare sinistră de penitenciar. În locul evlaviei au iscodit înspăimântătoare îndeletniciri: din bogatul dicționar să caute cel mai murdar cuvânt și asemeni cel mai sfânt și să le conjuge în mod, timp, număr și persoană.

Vremuri de tranziție, de criză? — Amare timpuri!

Renașterea! Trebuie să vină. Timpul este! Cine ne-o va aduce? — Providența dumnezească! — Născătoarea creștinismului neamului nostru se va îngriji și de renașterea lui. Dispune eterna Romă de atâta Spirit să umplă toate catedralele lumii și nu se epuizează. Dimpotrivă!

Biserica solie — artera ce ne leagă neamul cu creierul și inima creștinismului, — magii vestitori de eră nouă — e la poala muntelui, la început de drum. E la prima brează a imensului ogor. Menirea ei începe. — Să-și creeze cadre de perfectă spiritualitate. Să-și creeze comandanți. Să-i echipeze puternici: cu armele Adevărului și apostolatului. Și.. să-i plătească exclusiv cu monedă spirituală.

Credința dela început a neamului — în care a trăit atâtea veacuri, — nu a murit ci doarme. Cu Isus cel mic, cel umil, cel neluat în samă, din micul Viflaim se începe eră nouă! — Domnului să ne rugăm!

Pr. Ioan Borza

† Canonic Dr. Victor Bojor.

S'a stins pe neașteptate, Mercuri seara, la Cluj Dr. Victor Bojor, canonic. Moartea lipsește prin aceasta lumea noastră bisericească din capitala Ardealului de una dintre foarte simpaticele sale figuri. Totdeauna afabil și zimbitor, acest om al lui Dumnezeu împrăstia în jur de sine numai seninătate și împăcare.

S'a născut la 1877 în Bistrița. Studii liceale (până în cl. VI) a făcut la Nasăud, teologice în Roma, la Propaganda Fide, ca alumn al colegiului grecesc Sf. Atanasie. Hirotonit celibe (la 1903) a muncit ca profesor de teologie la Gherla, notar consistorial, asesor, paroh. la Telciu, iar din 1922 până la moarte canonic, activând în această calitate în cadrele Reuniunii de misiuni ca președinte, și făcând și alte slujbe (prorector al Academiei Teologice, detensor matrimonial, preș. comitetului de admin. a mănăstirii dela Nicula, până ce a fost predată Părinților Bazillani, ș. a.).

Adormitul în Domnul a fost și un excepțional de harnic mânăitor al condeiului. Moștenirea sa literară este dintre cele mai bogate întregă „Biblioteca dela Gherla pentru popor” (15 broșuri) e scrisă de dânsul. În „Bibl. pop. creștină din Maramureș” a publicat 16 numere. A prelucrat voluminoasa lucrare a lui N. Franco: „Apărarea” creștinismului prin unirea Bisericilor”; în colaborare cu Șt. Roșianu și I. Papiu, cari l-au precedat în mormânt, a scos „Tipicul Bisericesc”; anul trecut a tipărit opera: „Canonicii Diecezei de Gherla-Cluj”, iar acum lasă gata de tipar lucrarea: „Biografiile episcopilor români uniți de Gherla”. — Și n'am făcut catastihul întreg al produselor tipărite ale acestui pe cât de sărguincios, pe atât de modest slujitor al Domnului și al Bisericii noastre. — Odihnească în pace!

Indemn înălțător. De sărbătorile ce tocmai prăsnim a păcat dela preș. „Uniunii Femeilor Române Unite din Arhidieceză” un indemn dintre cele mai înimoase către prezidente tuturor Reuniunilor Mariane a Femeilor Unite din Arhidieceză, îndemnându-le să facă tot posibilul ca, ori unde se află o atare reuniune, să se facă rugăciuni la intenția Sf. Părinte dela Roma, încununându se rugăciunile

și privegherile cu spovedanii și cuminecări.

— Adresa din chestie este următoarea:

„Primind cu întreg sufletul intențiile Preafericitului părinte Papa Piu al XI-lea și sugestiile Apostolatului rugăciunii, de-a porni o **Cruciată de rugăciuni** acum la încheiere de an pentru repararea vătămarilor aduse lui Dumnezeu în acest an ce trece și pentru dispariția Comunismului ateu, Uniunea Mariană a Femeilor Române Unite din Provincia Metropolitană dorește realizarea împlinirii acestei acțiuni sfinte, lăsând tuturor Reuniunilor mariane și tuturor membrilor marianiste ca:

În ultima joie a anului acestuia, în 29 Decembrie 1938, să se facă **adorățiune și rugăciuni** de dimineața și până la miezul nopții în fiecare biserică parohială din orașele și satele noastre. Ar fi de dorit să plinim acest gest de **reparare** printr'o Mărturisire și Cuminecare.

Astfel ne atașăm la milioanele de surori de credință, care muncesc în această Cruciată de rugăciuni, pentru izbânda Păcii lui Hristos. — Cu blândul Isus, să ne binecuvinteze Felcioara de Sus” — *Emilia Hopârteanu.*

Fie ca harul ceresc să se reverse din belșug peste aceste acte de pietate dictate de iubirea lui Dumnezeu și a deapropelului.

Pentru restanțieri. Cu acest număr, „UNIREA” încheie 48 de ani de viață. Ce a fost și ce a însemnat pentru Biserica noastră sbuciumul ei de jumătate de veac, să judece alții. În tot cazul, aceta cari și-au îngropat anii și nopțile în paginile ei îndesate, așteaptă liniștiți sentința. Au conștiința împăcată, că au împlinit, cum au putut mai bine, o datorie esențială și au făcut un serviciu real idealului evanghelic în mijlocul neamului lor. Altă răsplată, pentru truda lor, n'au avut și nici nu așteaptă dela nimeni.

Au doar' o dorință: să vadă asigurată și pentru viitor apariția foii pe care o socot absolut necesară Bisericii. Din parte-le, sunt gata la toată jertfa ce li se va cere în acest scop. — Este însă de sine înțeles, că de aceleași gânduri trebuie să fie pătrunși și cititorii. Să facă și ei tot ce pot pentru gazeta care le intră în casă, săptămână de săptămână, ca un prieten vechiu și devotat. Să-i de-a întregul lor sprijin, moral și material. Să scrie când pot și când au ceva de spus. Să-i atragă atențiunea asupra unor lucruri și fapte care interesează pe cititori. Să-i ceară lamuriri și să-i dea informații. Să-i câștige cetitori și abonați noi. Și înainte și mai pe sus de toate, să plătească ei înșiși prețul abonamentului fără întârzieri supărătoare și fără provocări păgubitoare. E o datorie absolut elementară aceasta și simțim o adevărată jenă când ne vedem siliți să mai insistăm asupra ei. — Dar n'avem încotro.

Avem, durere, alături de mulțimea cititorilor devotați și conștiințioși, un număr destul de mare din aceia cari cînesc dar nu plătesc. Nu ne place să tragem clopotul în dungă; mărturisim însă cinstit că la încheierea socoților dela acest sfârșit de an am rămas profund întristați și deadeptul alarmați. Suma restanțelor a întrecut cu mult și cele mai negre așteptări ale noastre. — Este evident, că în astfel de condițiuni, însăși existența tot este serios amenințată. — De aceea facem un călduros și stăruitor apel la conștiința restanțierilor (între cari foarte mulți preoți!), rugându-i să ne trimită fără întârziere sumele ce ne datorează. Ar fi nespuse de trist dacă această rugare a noastră ar răsuna în pustiu. — Iar pentru viitor, rugăm foarte insistent pe toți aceia cari nu vreau ori nu mai pot abona „Unirea”, să ne spună acest lucru acum, la început de an. Ca să știm limpede ce avem de făcut. În situația de acum, în nici un caz nu mai putem rămâne. Ea este deadeptul absurdă. — Pentru urmări, restanțierii noștri vor avea răspunderea. Și în fața lui Dumnezeu și a oamenilor!

Știri mărunte

Personale. Preaveneratul Ordinariat arhiepiscopesc din Blaj a făcut mai nou următoarele numiri și schimbări în sânul Clerului eparhial: Păr. *Cornel Hațiegan* din Geoagiul de sus, la Hosman; păr. *Emil Roșca* din Gălauș, la Țagu; păr. *Nicolae Roman* din Oroiu de Câmpie, a fost numit vicerector seminarial; păr. *Victor Mareș*, din Viștea de jos, la Ohaba; păr. *Eugen Anca*, din Brăișor, dieceza Clujului, la Bucurdea grănoasă; păr. *Vasile Ersen* din Filpișul mare, la Cozma; păr. *Ioan Labo* din Boian, la Veseuș; păr. *Ilie Cismaș*, nouhironit, la Copăcel; — păr. *Ioan Petraș* din Isvorul Mureșului, la Bărești.

— Ven. Ordinariat al Clujului a numit pe păr. *Alex. Fărcașiu* din Ticu, la Făureni; pe păr. *V. Vasiu*, din Vătava, la Bonțida; pe păr. *Victor Zinveltu* din Norod, la Piatra; pe păr. *Ioan Scribon* din Figa, la Mocod; pe păr. *Liviu Rusu* din Lupșa, la Figa, iar pe nouhironitii *E. Duldu*, *I. Pârțoc*, *E. Oprea* și *I. Epure*, în parohiile Filia de sus, Bogata de sus, Lupșa, respectiv Corna.

Stântul Părinte într'al 60-lea an de preoție. Hirotonit preot la 20 Dec. 1878 actualul Pontifice Roman — pe atunci Achille Ratti — a intrat cu ziua de Marți a săptămânii acesteia într'al 60-lea an de preoție. Credincios unei obișnuințe de o viață de om, Vicarul Domnului a slujit și cu acest prilej o sfântă liturgie în capela sa particulară, mulțumind Atotputernicului pentru toate câte i-a făcut lui. De ziua aceea bătrînul, dar nu îmbătrînitul, Pontifice, care-i într'al 82 lea an al vieții, a primit, cum anunță agenția „Rador”, mii de scrisori și telegrame din toate părțile pământului. Starea sănătății fiindu-i satisfăcătoare, a primit în audiență privată — după terminarea afacerilor de stat bisericesc — numeroase personalități, printre cari mai mulți cardinali cari i-au făcut urări. — Doamne păzește-l încă intru multi ani!

Locale. A doua zi de Crăciun va predica în catedrală Il. Sa Dr. *Victor Macaveiu*, prepozit capitular; de praznicul Sf. Ștefan va predica păr. *Augustin Folea*, canonic mitropolitan, iar de Anul Nou va predica I. P. S. S. Dr. *Alex. Nicolescu*, păr. mitropolit.

— Săptămâna aceasta s'a făcut aici la Blaj **constituirea cercului cultural al învățătorilor din plasa Blaj** Șednița a deschis-o d. I. Mureșanu, subrevizor. Au conferențiat cu acest prilej blăjenii: păr. *Teodor Megieșan*, prof. la Școala Normală de băeți (Cum se întocmește o fișă pedagogică și nevoia de a se cultiva învățătorul), d. *Victor Rusu*, inginer-agronom (Învățătorul ca pion al agriculturii la sate) și d. *Toma Cocișiu*, dir. școl. (Practica școalei active la școala de experiență din Blaj).

Misiuni populare. De Sf. Nicolae (3—6 Dec. c.) păr. *Vasile Mărginean*, prof. de religie în Alba Iulia, a ținut stinte misiuni populare în *Galtu*, unde păstorește păr. *Silviu Hațieganu*. La spovedanii au dat ajutor frații preoți *I. Coman* din Oieșdea și *Tr. Mârza* din Coșlariu. S'a apropiat de SS. Taine aproape întreaga parohie. — În zilelele de 16—18 Dec. c. s'a făcut aceeași apostolie în *Iclânzel* vestitor al cuvântului fiind păr. *Dumitru Neda*, prof. de teologie în Blaj. S'au spovedit și cuminecat 436 credincioși și credincioase. La ascultarea mărturisirilor au dat ajutor: păr. *I. Coman*, preotul local; păr. *T. Branea* din Căpușul de Câmpie, păr. *Câmpeanu* din Iclod și păr. *Gh. Boeriu* din Lechința. — Lăudat să fie Domnul pentru toate.